

PIFS.07-19/16

Warszawa, 29 czerwca 2016 r.

Uwagi do projektu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków jakie muszą spełniać eksperci powoływani do zespołów ekspertów, trybu powoływania ekspertów oraz procedury porównywania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji z charakterystykami poziomów PRK

Uwaga ogólna

Ustawa o ZSK procedowana była w określonych warunkach i jest rezultatem wielu kompromisów, które skutkują tym, że nie jest wolna od niedoskonałości i zawiera postanowienia które w ograniczonym stopniu zapewniają spójność i przejrzystość Systemu, jednolitość kryteriów i wymogów dla podmiotów uczestniczących w Systemie i w konsekwencji jakość i czytelność wprowadzanych do Systemu kwalifikacji dla użytkowników. Intencją przewidywanych rozporządzeń powinno być dążenie do domykania i uspołnienia Systemu na tyle, na ile nie narusza to ustawy i nie wykracza poza wynikające z niej delegacje. Należałoby z całą konsekwencją wystrzegać się natomiast takich postanowień w rozporządzeniach, które mogłyby przyczynić się do pogłębienia różnic wymogów, standardów i procedur związanych z kwalifikacjami cząstkowymi jakie mają być wprowadzane do Systemu.

Procedura porównywania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji jako element szerszego procesu rozpatrywania wniosku o włączenie kwalifikacji do ZSK.

Wprawdzie delegacja dla Ministra Edukacji Narodowej wynikająca z art.21 ust. 8 ustawy mówi wyłącznie o procedurze porównywania efektów, to trudno nie zauważyć, że jest to jedynie element złożonego procesu, którego liczni uczestnicy powinni ściślej ze sobą współpracować i komunikować się. Ci uczestnicy to:

- **wnioskodawca** -opisujący kwalifikację i rekomendujący przypisanie jej określonego poziomu. Identyfikacja zapotrzebowania na nową kwalifikację, a w następstwie jej opisanie następuje zazwyczaj w odpowiedzi na konkretne zjawiska na rynku i zapotrzebowanie na specjalistów na zdefiniowanym poziomie. Dlatego często to poziom jest punktem wyjścia do opisu kwalifikacji, a nie odwrotnie. I pozostaje on dla wnioskodawcy i innych zainteresowanych kwalifikacją elementem kluczowym.
- **właściwy minister** – który w odrębnym trybie (i wcześniej) w stosunku do procedury porównywania efektów uczenia się dla rozpatrywanej kwalifikacji, przeprowadza konsultacje wniosku (art.19 ust.1) i zasięga opinii specjalistów (art. 19 ust.2). Opinie i konsultacje, do których właściwy minister ma obowiązek się odnieść, mogą i powinny dotyczyć także proponowanego poziomu, jako nieodłącznej, a często przesądzającej o sensie wprowadzania, cechy proponowanej kwalifikacji.
- **specjaliści i podmioty uczestniczące w konsultacji wniosku** – którzy wypowiedzą się na temat proponowanej kwalifikacji i jej poziomu proponowanego przez wnioskodawcę, zanim rekomendację wyda zespół ekspertów, który może w niej rekomendować inny poziom niż wnioskowany. Ewentualna zmiana wnioskowanego poziomu w zasadniczy sposób zmienia optykę patrzenia i ocenę ewentualnego popytu na kwalifikację.

- **zespół ekspertów** – który opracowuje rekomendacje dla ministra właściwego celem przedłożenia Radzie Interesariuszy do zaopiniowania i ewentualnie ponownie, w przypadku negatywnej opinii tejże Rady.

Ten przegląd ról pokazuje istotnych uczestników całego procesu jaki uruchomiony zostaje z chwilą wpłynięcia prawidłowo złożonego wniosku o wpis nowej kwalifikacji cząstkowej do Systemu. Konstrukcja ustawy nie ułatwia przeprowadzenia tego procesu w sposób najbardziej logiczny i merytorycznie optymalny. Ale istnieje pole do zgodnego z ustawą „poprawienia” tego procesu w rozporządzeniu. Jego projekt w aktualnej wersji nie sprzyja temu, aby w granicach na jakie pozwala ustawa, proces konsultacji i rozpatrywania wniosku był możliwie najściślej sprzęgnięty z nierozdzielny od niej proponowanym poziomem. Procedura powinna akcentować bardziej weryfikację zaproponowanego poziomu, aniżeli jego ustalenie w zupełnym oderwaniu od zaproponowanego przez wnioskodawcę. W przypadku odmiennej rekomendacji, procedura powinna przewidywać zwrot wniosku w celu - bądź poprawienia przez wnioskodawcę opisu kwalifikacji, bądź zmiany wnioskowanego poziomu. Pozytywne rozpatrzenie wniosku z przypisaniem innego poziomu od wnioskowanego może oznaczać fiasko celu w jakim kwalifikacja została zainicjowana. Projekt pomija w procedurze przede wszystkim wnioskodawcę, ale także innych uczestników procesu, a nie wykorzystuje w pełnym zakresie pozytywnej roli arbitra jaką powinien odgrywać właściwy minister.

Wątpliwość co do zgodności z ustawą §3 ust.3 i §6 ust. 2 pkt 2) lit. a) i b) projektu Rozporządzenia

Wspomniane powyżej proponowane postanowienia ustępów w §§ 3 i 6 również nie idą w kierunku umacniania jednolitego i przejrzystego Systemu. Jednak najistotniejsza jest wątpliwość co do zgodności z art. 13 ust.2 ustawy, który chyba nie daje podstaw do takich rozwiązań, gdyż stanowi wyraźnie, że w stosunku do kwalifikacji cząstkowych nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych art. 21 ustawy stosuje się odpowiednio. To dość kluczowe postanowienie, bardzo istotne na etapie uzgadniania projektu ustawy. Proponowane rozwiązania prowadzić mogą do zupełnego chaosu, gdyż w Systemie mogłyby pojawiać się kwalifikacje o wpisaniu których do Systemu decydować mogą różne podmioty, przypisujące wewnętrznie i w odrębnym trybie poziom tym kwalifikacjom. Aktualne postanowienia ustawy w tym zakresie prowadzą i tak do poważnych zagrożeń, a dodatkowe zróżnicowania i luzowanie kryteriów dla niektórych podmiotów mogą zniweczyć w ogóle przydatność Systemu w zakresie kwalifikacji cząstkowych. Należy zatem uczynić wszystko, aby w projekcie ograniczać, w granicach jakie daje ustawa, i tak istniejące ryzyka.

Opracował: Andrzej Lech, 29.06.2016

Ekspert PIFS